

เทศน์เช้า วันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๑

พระอาจารย์สงบ มนฺตสนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เวลาพูดเรื่องธรรมะ บอกว่ามีหยาบ มีกลาง มีละเอียด พวกเราไม่ค่อยยอมรับกัน
ไง พวกเราคิดว่าธรรมะคือธรรมะ คือพวกเราต้องรับรู้เหมือนอากาศ อากาศถ้าเราหายใจ
ออกซิเจน ทุกคนต้องได้ธรรมะหมด

คุณ เวลาทางโลกเห็นใหม่ ช้าง ม้า วัว ควาย เขามาฝึกใช้งานได้นะ เขาใช้
ประโยชน์มาก ช้าง ม้า วัว ควายยังฝึกได้ แต่เราเป็นมนุษย์ เราเป็นมนุษย์เวลาศึกษาธรรม
เป็นคนดีๆ คนดีนะมันดีของโลกๆ เขา ความดีเห็นใหม่ คุณเด็ก เราให้มีศึกษาเด็ก เราสอน
ให้ดีเป็นคนดี สิ่งแวดล้อมเป็นคนดี แต่เด็กถ้าสิ่งแวดล้อมดีขนาดไหน สิ่งแวดล้อมนั้นนะ
ในพระไตรปิฎก โจรนะเขาเอาเด็กมาเลี้ยง จากเป็นครอบครัวโจร แต่เด็กมันเป็นคนดี

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่ดี ดีทางโลกๆ นะ คุณ เวลาเราทำความดีกัน โลกจะคิดอย่าง
นั้นว่าเราเป็นคนดี เป็นคนดี ทำไมต้องไปวัด แล้วเวลาพูดถึงธรรมะ เห็นใหม่ มีเปลือก มี
แก่น มีกระพี้ เราก็มองว่าเป็นแก่นๆ เพราะว่าทุกคนก็ว่าเรารู้มาก แต่ความรู้ของโลกนะ
เพราะอะไร ยิ่งรู้มากขนาดไหนนะ ความรู้ของกิเลส กิเลสมันใช้ความรู้เราหลอกเรา

นี่ธรรมะเป็นอย่างนั้น ธรรมะเป็นความว่าง ก็ว่างกันหมดเลย ทุกคนว่าว่างหมด
นะ ว่าง.. ว่างในอะไร อากาศมันก็ว่าง ทุกอย่างก็ว่าง ว่างไม่มีใคร ไม่รับรู้อะไรเลย มัน
ว่างแบบไม่รับผิดชอบไง มันว่างแบบปฏิเสธ แต่ถ้าเป็นว่างในศาสนานะ ความว่างมันมี
กิจจญาณ มันมีกิจจะ มีการกระทำของใจ ใจมันกระทำ

แล้วเวลามันศึกษาเห็นใหม่ คุณ ทางการศึกษาบอกว่าประเทศชาติจะเจริญต้องม
การศึกษา ใช่ ! ต้องมีการศึกษา มีการศึกษานะ แต่การศึกษานั้นต้องมีศีลธรรมจริยธรรม
ด้วย ถ้าศึกษาไม่มีศีลธรรมจริยธรรมนะ มันมีฉลาดแล้วโกง ฉลาดแกมโกงเยอะมาก
เพราะอะไร เพราะมันไม่ซื่อสัตย์กับตัวเอง เวลาธรรมะนี้สอนให้ซื่อสัตย์กับตัวเองนะ

เพราะคุณ คุณพระที่ประพฤติปฏิบัติ ตั้งใจนะ ตั้งสัจจะ เวลาถือก่อนเข้าพรรษา ถือ รุคงค์ตั้งสัจจะเลย แล้วมันซื่อสัตย์กับตัวมันเองไหม ครูบาอาจารย์บางองค์ท่านพูดนะ เวลาเราโกหกคนอื่นเป็นปาจิตติย์ เวลามุสาณี แต่เราตั้งสัจจะนี่เหมือนโกหกตัวเอง ท่านเปรียบเทียบเหมือนกับเราโกหกตัวเอง

เราตั้งสัจจะ คือเราคุยกับตัวเราเองว่าเราจะอย่างนั้น แล้วเราทำไม่ได้ พอเราทำไม่ได้ขึ้นมา เราเสียสัจจะเป็นอาบัตินะ แต่ในบัญญัติพระพุทธเจ้าไม่มี นี่พูดถึงว่าเวลา อาจารย์องค์ไหน คิดแง่มุมอะไรขึ้นมาเพื่อจะต่อสู้กับความเห็นของตัวใจ ถ้าต่อสู้กับความเห็นของตัว แล้วเราเอามาประพฤติปฏิบัติ เวลาเรามาเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา แล้วงานของเราละ ถ้ามันเหมือนกันหมดมันต้องเป็นไปได้สิ คุณ คุณอย่างทาง อุตสาหกรรม ถ้าทำก็ทำอย่างนั้นหมด

ทางวิทยาศาสตร์ก็เหมือนกัน ถ้าพิสูจน์โดยทฤษฎีแล้ว ต้องเป็นอย่างนั้น ต้องเป็นอย่างนั้น แล้วแค่ ๒๕ % ถือว่าถูกต้อง ๒๕ % นะ หรือว่า ๕๕.๕๕ แต่ถ้าเป็นธรรมชาติ เป็นไปไม่ได้ ปรมาตธรรมต้องสะอาดบริสุทธิ์ ๑๐๐ % ถ้าไม่ ๑๐๐ % นะ ๕๕.๕๕ ไม่ได้ กิเลสมันอยู่ตรงจุดหนึ่งนั่นนะ มันมีอยู่ตรงอยู่จุดหนึ่งนะ แล้วเดี๋ยวมันหดตัวได้ เพราะมันเป็นนามธรรมใช่ไหม

ดูสมาธิสิ ความคิดเราฟุ้งซ่านมาก เวลาสงบเข้ามามันรวมเป็นหนึ่งเดียว มันรวมเข้ามาได้อย่างไร นี่ก็เหมือนกัน เวลามันจุดหนึ่งนั่นนะ จุดหนึ่งนั่นนะ มันอยู่ที่นั่น แล้วเดี๋ยวมันคลายตัวออกมานะ มหาศาลเลย กิเลสเรานี้มหาศาลเลย ฉะนั้น มันจะให้เหลือสิ่งใดๆ ไม่ได้เลย ต้อง ๑๐๐ % เลย ไม่อย่างนั้นมันจะมรรคสามัคคี มรรคสามัคคีไปทำอย่างไร

ที่นี้เวลาเราเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา เห็นไหม งานอย่างผู้บริหาร เดินไปเดินมาเดือนละ ๑,๕๐๐ นั่งๆ เลขๆ เดือนละ ๕,๐๐๐ ผู้บริหารไง เดินไปเดินมา เขาทำอะไร แล้วเราต้องแอบเหงื่อต่างน้ำ แต่ผู้บริหารนั่งอยู่เฉยๆ นะ บริหารอยู่บนโซฟานะ แต่ความรับผิดชอบ นั่งเฉยๆ แต่บริหารจัดการความรับผิดชอบสูงมาก

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราวิปัสสนาเข้าไปนะ เวลาตั้งแต่เราวิปัสสนาเข้าไป มันปล่อย
ขั้นอย่างหยาบ ขั้นอย่างกลาง ขั้นอย่างละเอียดเข้ามา โดยตัวมันเอง เห็นใหม่ ตัวมัน
เองเฉยๆ นะ มันเศร้าหมอง มันฟ้องใส มันเป็นไฟสุ่มซอน มันอยู่กับตัวมันเอง นั่นกิเลส
อย่างละเอียดนะ

แต่เวลาความคิดฟุ้งซ่าน ความคิด ความปรารถนา ความต้องการ เห็นใหม่ มัน
เป็นเรื่องหยาบๆ ทั้งนั้นเลยนะ เวลาหยาบๆ เรายังจับมันไม่ได้เพราะอะไร เพราะความ
หยาบๆ นี่มันหลอกกว่าความคิดเป็นเรา สรรพสิ่งเป็นเรา ความคิดเป็นเรา ธรรมะเป็นเรา
มันจี๋โง่ง มันไปโง่งธรรมะของพระพุทธเจ้านะ มันไปโง่งธรรมะของพระพุทธเจ้าว่าสิ่ง
ต่างๆ เป็นของเรา แต่จริงๆ มันยังไม่รู้อะไรเลย ยังไม่ได้จัดการอะไรเลย

แต่ถ้ามันเป็นความจัดการเห็นใหม่ สิ่งที่มีความคืออย่างโลกเขา ความดี การ
ประพฤติปฏิบัตินะ แค่ว่าสมณะ พุทธโง่งๆ จิตมันก็สงบ ความสุขอื่นใดเท่ากับความสงบ
ไม่มี ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แค่ว่าจิตสงบนี้ละพระคิดได้ คิดว่าเป็น
นิพพาน

นิพพาน.. เวลามันเสื่อมออกมาละ มันก็จำอารมณ์นั้นได้ เอ.. นิพพานเรานี่ จริงๆ
แล้วผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ ถ้าเข้าไปไม่ถึงสังขารนะ รู้อยู่ในใจ มันมีความสงสัย ในใจเรา
มันมีความสงสัย มันมีอะไร อืม.. อืม.. ในใจนี่ แต่ถ้าเป็นความจริงนะ มันต้องขาดหมด !
จะไม่มีสิ่งใดค้างเสงสัยในใจเลย ความลังเลสงสัยอันนั้นเห็นใหม่ นิพพานธรรมมันมีอยู่
ในใจ สิ่งนี้เกิดไม่ได้

ถ้าเป็นธรรม ที่นี้มันเป็นสมาธิขึ้นมา มันเหมือนกิเลสมันสงบตัวมัน มันสงสัย
ใหม่ มันสงสัยด้านเปอร์เซ็นต์ ที่นี้มันจำอารมณ์นั้นได้ไง จำอารมณ์ที่มันสงบได้ พอจำ
อารมณ์ที่มันสงบได้ มันก็จำอารมณ์นั้นนี่เป็นธรรม อ่าง ! อ่างตลอดเวลาว่าสิ่งนี้เป็น
ธรรม สิ่งนี้เป็นธรรม แต่ความจริงมันไม่ใช่ ไม่ใช่เพราะอะไร ไม่ใช่เพราะ ๑. ไม่ใช่สงสัย
กับตัวเอง ๒. เป็นเพราะบารมีธรรม

บารมีนะ บารมีของเราละ พูดถึงเราทำอะไรก็แล้วแต่ ใครติเตียนเรา ใครบอก
จุกบกพร่องเรา เราจะขุ่นใจ เราจะไม่ค่อยพอใจ ถึงว่าดีมันก็คืออยู่ เขาว่าเราละ แต่มันก็มี

อะไรในใจ แต่ถ้าเรารู้จักตัวเอง เราตรวจสอบเราเอง เราตรวจสอบเราเองนะว่าสิ่งนี้มันเป็นอะไร อยู่ในใจนี้มันเป็นอะไร

ถ้าเราซื่อสัตย์ นี้.. ไอ้ตัวนี้มันใช้ไม่ได้ ไม่มี ถ้าของมันมีอยู่ เรารู้จักตัวเอง เราพยายามแสวงหาของเรา มันต้องมี พอมันต้องมี จับมันให้ได้ ถ้าจับมันให้ได้ สิ่งนั้นมันเป็นอวิชชา มันเป็นสิ่งที่ป้อนนุสัย มันนอนเนื่องมากับใจ มันนอนเนื่องมากับความคิด มันตกตะกอนค้างอยู่ในใจนะ แล้วเราทำอย่างไรจะเอามันออกไปได้ ทำอย่างไรเราจะแก้ไขมันได้

สิ่งที่แก้ไขได้ ถ้าเราทำด้วยตัวเอง เราพยายามต่อสู้ด้วยตัวเอง ล้มลุกคลุกคลานขนาดไหน ถ้าไม่มีครูมีอาจารย์นะ เราก็ต้องเผชิญมันไปอย่างนี้ ทดสอบผิดทดสอบถูกไป เคี้ยวมันก็ดี เคี้ยวมันก็ไม่ร้าย มันจะเป็นอย่างนี้ตลอดไป มันเป็นอนิจจัง

ถ้าตรวจสอบไปมันต้องเสียเวลา หรือเวลามันสวม กิเลสมันบังเงา มันว่าสิ่งนี้เป็นธรรม แต่ถ้าเป็นครูบาอาจารย์นะ ถ้าหาครูบาอาจารย์ให้ครูบาอาจารย์คอยชี้แนะ ครูบาอาจารย์คอยแนะนำเรา เราพยายามให้สิ่งที่ว่ามันจะเนิ่นนานให้มันสั้นเข้ามา ให้มันกระทำเข้ามา มันต้องมูมานะนะ

ความดีต่างๆ กัน ความดีของโลก ความดีของธรรม ความดีของโลก อาบเหงื่อต่างน้ำทำงานของเขาเป็นประโยชน์ของเขา ความดีของเราเห็นไหม เคนจงกรม นั่งสมาธิภาวนา ทางผลประโยชน์มันไม่มีเลย แต่มันจะไปเป็นผลประโยชน์ร่างกายแข็งแรง จิตใจเข้มแข็ง

แล้วถ้าเกิดมีปัญหาขึ้นมา ปัญญาที่เกิดขึ้นมาจากภาวนาปัญหาขึ้นมา มันไม่มีในโลกหรอก โลกหาไม่ได้ ถ้าคนไม่รู้คนไม่เห็น พูดก็คำก็ผิดเท่านั้นคำ คนรู้คนเห็นไม่ต้องพูด แค่มองหน้าก็ถูก ถูกเพราะอะไร ถูกเพราะมันเป็นความจริงในหัวใจ ในหัวใจมันเป็นจริงขึ้นมาแล้วแล้วกว่าจะเป็นจริงขึ้นมาได้ เห็นไหม

เราไปฟังมหายานกัน เห็นไหม สว่างโพล่ง สว่างโพล่ง แค่น้ำขมิ้น ธรรมปฏิบัติเดินข้ามก็สำเร็จแล้ว เราไปคิดกันอย่างนั้นนะ แต่เวลากรรมฐานเรานี่ ถ้าคนรู้จริงนะมันเหมือนกัน มันเหมือนกันที่หลวงปู่มั่นบอกว่า “ช่างกระดิกหู ฐูแลบลิ้น” สว่างโพล่ง กับ

ข้างกระดิกหูเห็บเดียนนะ แต่ขณะที่เราจะต้องสร้างสมาธิ เราจะต้องสร้างปัญญา เราต้องทดสอบตรวจสอบ สิ่งนี้หนักหนาสาหัสสาครรจ์เลย

แต่เวลามันเป็นนะ แล่สว่างโพลง แล่ข้างกระดิกหู ฐุแลบลิ้น พับ.. จบหมด แต่ขณะที่เราทำทดสอบตรวจสอบ อันนี้มันต้องต่อสู้ มันเหมือนกัน เพียงแต่เราไปฟังตรงนั้นปั๊บ เราก็มาสว่างโพลงของเราไง ทำให้มันจิตว่างๆ สว่างโพลงๆ แล้วมันเป็นจริงไหม มันไม่เป็นจริงหรือ

แต่ถ้ากรรมฐานเราเนี่ย ครูบาอาจารย์ที่เราพยายามต่อสู้ ถึงที่สุดแล้วมันสว่าง คำว่าสว่างโพลงคือมรรคสามัคคี ขณะจิตที่มันเปลี่ยน แต่ขณะที่เราต่อสู้ เวลาเราต่อสู้กันไป เพราะกิเลส มันแก่นของกิเลสใช้ใหม่ ถ้าเรามีครูมีอาจารย์คอยชี้แนะ เพราะครูบาอาจารย์ท่านจะสว่างโพลง ท่านจะข้ามภพขณะจิตที่ท่านจะเปลี่ยนได้ ท่านต้องทำของท่านมา ท่านต้องมีการลองผิดลองถูกมา

ไอ้การลองผิดลองถูกนี้มันซ้ำๆ ซากๆ ครูบาอาจารย์ที่ภาวนาเป็นส่วนใหญ่ท่านตอบ “ให้ซ้ำลงไป ให้ซ้ำลงไป” แค่นี้เองนะ ! ให้ซ้ำลงไป เพื่อให้ความมั่นใจว่าเราต้องเข้มแข็ง เราต้องต่อสู้เข้าไปๆ แล้วเราจะบอกว่าให้จบๆ ใจ ไปถามครูบาอาจารย์บอกให้จบ แต่ถ้ามันจบนะ ท่านจะบอก “เออ !” ร้อง “เออ !” ถ้า “เออ !” นี้มันจบ.. มันจบกระบวนการของมัน นี่ไง ความดีที่มันเป็นไปจากภายใน ความดีที่ละเอียคนะ

สุดมยปัญญา คือการศึกษาเล่าเรียน จินตมยปัญญาคือว่าเราภาวนาแล้วเกิดปัญญาขึ้นมา แต่ยังไม่ถึงที่สิ้นสุด จินตนะ มันจินตนาการไปก่อน พร้อมกับความซื่อเท็จจริงมากนักน้อย ถ้าจินตนาการได้ขนาดไหน แล้วซื่อเท็จจริงมันรองรับขึ้นมาเนี่ย มันก็ โอ้โฮ.. มีความสุขมีความพอใจ ถ้าเป็นภาวนามยปัญญานี้มันสรุปลง จบกระบวนการของมัน โครงการนั้นจบสิ้นกระบวนการของมัน

จิตนี้มหัศจรรย์มาก อภุปปิธรรม คงที่ในจิตนะ มันไม่หวั่นไหวกับโลกแล้ว โลกก็คือโลก เราอยู่กับโลกนะมันรู้ทั้งหมด มันรู้ทันแล้วมันสงบนิ่งในตัวของมันเอง แต่ถ้ามันเป็นกิเลส.. มันไม่ได้ พอมันกระเทือนแล้ว มันมีแรงสูดนิจของเลือด มันมีทุกอย่าง มันมีความรับรู้ มันมีความจับค้น

แต่ถ้าเป็นความจริงมันไม่มีความซับซ้อน.. รับรู้ไว้ เพียงแต่ว่าถ้าเป็นครูบาอาจารย์ เห็นไหม เวลาจะแสดงธรรม มันออกมา ก็เลศกับธรรมกิริยาเหมือนกัน แต่อันหนึ่ง ออกมาเป็นธรรมล้วนๆ อันหนึ่งออกมาเป็นกิเลสล้วนๆ มันต่างกันตรงนี้ เราแยกตรงนี้ ไม่ออก

แต่ถ้าเรามีพื้นฐานนะ เราฟังด้วยเหตุด้วยผล แล้วเอามาวิเคราะห์นะ ถ้าเราถึงนะ เหมือนประเทศที่พัฒนาแล้วกับประเทศที่ยังไม่พัฒนา ห่างกัน ๒๐-๓๐ ปี เห็นไหม ประเทศที่พัฒนาขึ้นมา ก็จะเหมือนกับประเทศที่พัฒนาแล้ว

จิตที่เรายังอุณหภูมิต่ำเราไม่ถึง ครูบาอาจารย์ท่านแนะเรา เราก็ยังมีความลังเลสงสัย แต่พอจิตนี้พัฒนามาถึงกัน นี่มันเหมือนกัน มันอันเดียวกัน ถึงกราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยหัวใจใจ เราจะรู้มากหรือน้อยขนาดไหน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ผ่านไปแล้ว แล้ววางธรรมวินัยไว้ให้เราก้าวเดิน

ธรรมวินัยนี้เป็นพุทธพจน์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่เรายังไม่รู้จริง หรืออก แต่ถ้ารู้จริงขึ้นมา นี่สมบัติของเราเห็นไหม สมบัติในใจของเราเป็นธรรมะส่วนบุคคล ไม่ใช่ธรรมะสาธารณะ เราจะต้องฝึกฝนหมั่นเพียรของเรา แล้วเราจะได้ประโยชน์ของเราเห็นไหม

เรามาทำบุญกุศลของเรา สร้างบารมี.. สร้างบารมีให้ใจมันได้ฟังธรรม ให้มีการเคลื่อนไหว แล้วเคลื่อนไหวขึ้นมา อย่าให้มันนอนจมกับกิเลส ถ้าไม่นอนจมกับกิเลสนะ มีการเคลื่อนไหว มีการกระทำ เห็นไหม นี่ปฏิบัติบูชา แล้วถ้าใจมันมีการเคลื่อนไหวมันปฏิบัติขึ้นมา มันมีโอกาสไง เพราะโอกาสคือการกระทำของเรา

กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน กรรมจำแนกวิธีการประพาศปฏิบัติให้หัวใจ มันได้ประสบการณ์ต่างๆ กัน ต่างๆ กันตามจริต ตามนิสัย ตามการกระทำเห็นไหม ทาน ส่วนทาน สีสส่วนสีล ภาวนาส่วนภาวนา สุกท้ายแล้วมันต้องภาวนาเพื่อเอาใจรอด เพื่อเอาใจพ้นจากการเกิด การแก่ การเจ็บ การตาย พ้นจากทุกข์ เอวัง